

ПОМАЗА-ПОНОМАРЕНКО Аліна,
доктор наук з державного управління, старший дослідник,
Національний університет цивільного захисту України, м. Харків,
Україна

ДОЛНІКОВА Юлія,
здобувачка 4-го курсу освітнього ступеня «бакалавр»,
Національний університет цивільного захисту України, м. Харків, Україна

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Постановка наукової проблеми. Протистояння теорії та практики має місце періодично, і не є виключенням в цьому контексті й туристична сфера. В її межах очевидність такого протистояння, так само як і в межах інших галузей науки, на жаль, проявляється під час кристалізації (заглиблення або масштабування) проблем практики, представники якої при цьому належним чином не враховують науково-теоретичні засади, напрацьовані в тій чи іншій сфері. Зважаючи на це, уважаємо, що відповідь криється саме в тому, що необхідно зменшити рівень протистояння між площиною теорії та площиною практики за допомогою площини «науки», унеможливаючи поширення на практиці проблем, що можуть трансформуватися в кризи.

Аналіз останніх досліджень. Вивченню проблем державної політики у туристичній сфері присвячені наукові праці В. Антонової, О. Білотіла, С. Домбровської, Є. Козловського, С. Майстра, І. Парубчака, М. Поколодної, В. Шведун, Е. Щепанського та ін. [1; 2]. Не применшуючи здобутків учених, можемо відзначити, що існує необхідність у комплексному науковому дослідженні як теоретичних, так і практичних аспектів гарантування безпеки туризму з позиції того, що вона є об'єктом державного управління.

Обґрунтування її новизни та актуальності. Щодо туристичної сфери України, то в її межах останнім часом набули поширення протистояння «теорія – практика», зокрема, зумовлені впливом позасистемних факторів. Свідченням цього впливу є фінансова-економічна криза (2008 р.), революція та зовнішня агресія проти України (2014 р., 2022 р.), виникнення та поширення пандемії COVID-19 (2019–2022 рр.) тощо. У межах фундаментальної науки розроблено концепт, зокрема, щодо важливості забезпечення принципу «людиноцентризму» в усіх сферах суспільної життєдіяльності. На жаль, у туристичній сфері України цей принцип був певною мірою проігнорований, а акцентувалася увага на комерціалізації зазначеної сфери. Зрозуміло, що в туристичній сфері мастодонтом є туристична індустрія. Вона передбачає впровадження такого головного правила бізнесу: отримання прибутку в найкоротші терміни за найменших витрат. У той же час, реалії засвідчують, що не можна все комерціалізувати та прагнути оперативного отримання ефекту без забезпечення стратегічності розвитку туристичної сфери загалом і туристичної індустрії зокрема. Така стратегічність, на наш погляд, передбачає забезпечення соціальної орієнтованості державної політики та діяльності бізнесу.

У продовження відзначимо, що ця соціальна орієнтованість у туристичній сфері вимагає забезпечення розвитку відповідних її видів. На нашу думку, серед них варто виокремити такі: лікувальний; оздоровчий; спортивний; пізнавальний; екологічний; сільський зелений; релігійний; е-туризм (тобто це вид туризму, що передбачає використання AI-технологій та надає можливість подорожувати «тут і зараз» у режимі реального часу) тощо [1].

Починаючи з моменту проголошення незалежності України, перші три види туризму з вищевказаних, на жаль, залишилися без уваги в забезпеченні їхнього розвитку. Тому ці види, як і необхідна для них інфраструктура, були занедбані та подекуди втрачені. Як результат, сьогодні Україна та її громадяни стикнулися з проблемою відсутності належно функціонуючих соціально орієнтованих видів туризму, а, відтак, з неможливістю здійснити належне

лікування й оздоровлення людей.

Висновки. Отже, наступна Стратегія розвитку туризму та курортів України (дія чинної Стратегії розрахована на період до 2026 р.) має визначати, що всі державні та недержавні програми, заходи, інструменти тощо повинні бути спрямовані на «людину». Підкреслимо, що в сучасних реаліях необхідно створити модель, з одного боку, антикризового управління в туристичній сфері, а з другого – інноваційної й інвестиційної модернізації зазначеної сфери. При цьому соціальна орієнтованість має бути ключовою як за антикризового (тактичного) управління, так і за стратегічного. На цій підставі зазначимо, що подальші наукові розвідки повинні бути присвячені окресленому напрямку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Домбровська С., Помаза-Пономаренко А., Рибальченко Н. Туризм і право на нього в контексті гарантування безпеки: монографія. Харків, 2022. 272 с.
2. Козловський Є.В. Державне регулювання в галузі туризму: становлення і розвиток в Україні: автореферат дис. к.держ.упр. 25.00.02. Нац. акад. держ. упр. Київ. 2008. 19 с.